

IGÉZET

MAJOR NÁNDOR

Az unoka Veprődön töltötte a vakációt. Már az első napon azt hazudta, hogy a kalocsai gimnázium zenekarában a nagydobot veri, és felvonulásokon két gumis abroncsra szerelve húzzák előtte a hangszert, mert képtelen volna akkora terhet utcahosszat a hasán cipelni. Laskai jót nevetett rajta, s nem firtatta a dolgot. Van fantáziája, könyvelte el elégedetten. Még aznap elvitte a malomba, és Sepp Seiler gondjaira bízta. Sepp Seilernek bronzvörös hajkoronája volt, amelyet sörtére stuccoltatott, talán azért, hogy ne kelljen hajolajjal laposra kennie. Hús körül lehetett; semmiképpen sem hús felett. Ő volt a malom hivatalnok. A könyvelésen kívül minden mást, ami papírra kíváncszott, ő intézett.

– Seppi Németországban is élt, s gondolom, szépeket mondhat neked Németországról – pusmogta Laskai, midőn Seppit az unoka elé citálta. Azután meghagyta Seppinek, hogy ismeresse meg az unokával a malom életét.

– Cigaretta? – kérdezte Seppi, amint magukra maradtak.

– Nem – válaszolta restelkedve az unoka.

– Ha cigarettát szerzel, számíthatsz rám – kacsintott rá Seppi az unokára. Háború volt, mind nagyobb áruhiánnyal. – Németországról vagy jót, vagy semmit. Szerintem nem téma.

– Értem – válaszolta cinkosan az unoka.

Seppi apja napszámos volt, a falu magyar részében lakott, a harmincas évek derekán lángoló szívvel Németországba vándorolt, s magával vitte

serdülőfélben levő fiát is: Szüleit itthon felejtett feleségének a gondjaira bízta, aki a kálváriára néző utcában abból élt, amiből élni lehetett. Minden munkára kapható volt. Amikor az ablakába krepp-papírból kék virágot tett ki, a beavatottak be is kopoghattak hozzá. A negyvenes évek elején Anton Seiler fiával együtt hazatért, s már azt sem bánta, hogy közben jugoszlávból magyar állampolgárrá vedlett. Szüleit akkor már szegfűvel szegélyezett takaros sírhantok őrizték. Hazatérte után az első halottak napján baljós üzenetnek vélte, hogy apja sírkeresztjén egy varjú káromgott, s akkor sem szállt el, midőn egylépésnyire megközelítette. „Mit akar ez a varjú kikrakovni nekem?” – motyogta elhülten. Hiába faggatták a szomszédjai, hogy miért jött haza. Csak a munka foglalkoztatta, s konokul hallgatott.

Seppi felvitte az unokát a gőzmalom legfelső szintjére, s lefelé haladva bal kézzel a sziták, elevátorok hasznát, az őrlés csínját-bínját magyarázgatta neki, jobb kézzel pedig a molnárok figyelmébe ajánlotta a látogatót. Azok szótlánul bólogattak, némelyikük szemügyre vette magának, fintorgott vagy bárgyún mosolygott rá. Hallai Ádám lisztes kézzel barackot nyomott a fejére. Felvonta a szemöldökét, amikor az unokát berzenkedni látta.

Sepp azután egy puskát szedett elő az irodai szekrény mélyéből, és intett az unokának, hogy kövesse. Egy rozoga épület elé kerültek, amelyben a gőzmalom vizét hűtötték. Mögötte egy téglával kirakott sekély árok vezetett a malomudvar falához, amelyen túl zombékos állóvíz búzlott.

– Itt mindig találhatsz patkányt, az árokban, a falon túl, a ház mögött. Szeretik a meleget, a vizet, a hulladékot. Látod azt ott a tűzfal szegélyén? – kérdezte Sepp. Az unoka tágra meresztette a szemét. Csak akkor fedezte fel, amikor már elsült a flobert, a patkány végiggurult a háztetőn, az eresz alá puffant, egy fekete korcs kutya odaszaladt, és morogva eltűnt a zsákmánnyal. Sepp az unoka kezébe nyomta a fegyvert, és a szélkakasra lövöldöztetett vele. Amint eltalálta, Sepp azt mondta neki, hogy itt bármikor gyakorolhat, csak kímélje a cserepet. Azután bevezette a rozoga épületbe. Egy hosszú folyosón találták magukat, amelyről több ajtó nyílt. Sepp lopakodva haladt előre, egy szellőzőablaknál egy ládára mászott, bekukucsált egy résen, és ujjával odahívta az unokát. Az unoka

a résen át két testes leányt látott, amint a vízsugarak alatt az idomaikat dörzsölgetik.

– A takarítónők – suttozta Sepp. – Tízig dolgoznak – toldotta meg pihegve. Már noszogatta is lábujjhegyen kifelé az unokát.

Az unoka egész nyáron vadászgatott a patkányokra. Utóbb már órákba tellett, mire egy-egy patkányt puskavégre kaphatott. Mind ritkábban vétette el őket. Meg volt elégedve a szemével meg a kezével. A molnárok megszokták a jelenlétét, a takarítónők leálltak vele tereferélni. Lenka is meg Annuska is. Olykor hozott Seppnek cigarettát. Sepp nem fukarkodott a tőltényekkel.

Egy napon azon kapta magát, hogy belépett a rozoga épület folyosójára, és megigézve ment a szellőzőablak felé. Elhűlten érezte, hogy nincs az az erő, amely most megállíthatná. Felmászott a ládára. Megroppant, majd recsegve beszakadt alatta.

– Sepp, komm herein! – szólt ki a zuhany alól Lenka. – Schämst du dich nicht? Komm-he-rein!

Mély csend volt rá a válasz.

– Azt akarod, hogy beráncigáljunk? – kérdezte Lenka.

Az unoka megrettent. Odabújt a láda mögé, ölébe hajtotta a fejét, s mindkét kezével eltakarta az arcát. Hallotta, amint ajtó nyílik, s tompa léptek közelednek felé. Amint kinyitotta a szemét, Lenka állt előtte; pucéran fölébe hajolt.

– Ó, kis Laskai, te vagy? Miért nem még inkább patkányra vadászni? – kérdezte, és megsimogatta a fejét.

Azután sarkon fordult, karon ragadta Annuskát, akinek testén vízcseppek gyöngyöztek, és ráérősen vonultak végig a folyosón, vissza a zuhanyok alá. Az unoka dobogó szívvel bámult utánuk. Azt szerette volna, ha megáll az idő. Lehajtott fővel kullogott ki a szabad ég alá.

Délután egy gyászmenetben látta viszont Lenkát. A leány ott lépett a feketén hullámzó nép között. Az unoka pucérnak látta, és a fején érezte a keze simítását.